

ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26]
Total No. of Questions : 26]

[ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 8
[Total No. of Printed Pages : 8

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **302-EK (RS)**

Code No. : **302-EK (RS)**

ಡಿ.ಎಲ್.ಎಡ್. ಪ್ರಥಮ ವರ್ಷ

D.El.Ed. FIRST YEAR

ಶಿಕ್ಷಣ

EDUCATION

ಮೂಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಪರಿಚಯ

INTRODUCTION TO BASIC CONCEPTS

(ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾಂತರ)

(Kannada & English Versions)

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)

(Revised Syllabus)

ದಿನಾಂಕ : 13. 12. 2018]

Date : 13. 12. 2018]

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10.00 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.00 ರವರೆಗೆ]

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 60

Time : 10.00 A.M. to 1.00 P.M.]

[Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ

Register Number of the Candidate

(ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ)

(Kannada Version)

ಭಾಗ - I

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಸೂಕ್ತವಾದ ಒಂದು ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಒಂದು ಅಂಕ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಕಡ್ಡಾಯ : $10 \times 1 = 10$

1. ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸಂರಚನಾತ್ಮಕ ಬೋಧನಾ ಕಲಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ

(A) ಸಮಸ್ಯೆ-ಪರಿಹಾರ, ಉನ್ನತಶ್ರೇಣಿಯ ಚಿಂತನೆಯ ಕೌಶಲಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು

(B) ಶಿಕ್ಷಕರು ತಾವೇ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದು

(C) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮದ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುವುದು

(D) ಅನ್ವೇಷಣಾ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಒಲವು

2. ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯಾವ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿವೆ ?
- ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವೂ ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಅನನ್ಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
  - ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳೂ ಕಲಿಯಲಾರರು.
  - ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಖಚಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರಕುವಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮುಖ್ಯವೇನಲ್ಲ.
  - ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು.
- ಇವುಗಳಲ್ಲಿ :
- (A) I ಮತ್ತು IV (B) II ಮತ್ತು III
(C) II ಮತ್ತು IV (D) I ಮತ್ತು III
3. ಅಂತಸ್ತಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿನ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಬಳಸುವ ಪದ
- (A) ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ
(B) ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ
(C) ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ
(D) ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ-ಸಂವೇದನಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ
4. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ತಿದ್ದುಪಡಿ
- (A) 74ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ (B) 75ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ
(C) 86ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ (D) 84ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ
5. ಸಾಧನಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ
- (A) ನವೀನ ಬೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು
(B) ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ ರಚನೆ
(C) ಓದಿನ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ವಹಿಸುವುದು
(D) ಒಲಂಪಿಯಾಡ್‌ಗಳು
6. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತು NCF 2005 ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಆಶಯದಂತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಯು
- (A) ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ತರಗತಿ ನಡೆಸುವುದು
(B) ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು
(C) ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವಂತಿರಬೇಕು
(D) ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕು
7. ಸಂವಿಧಾನದ 21A ಅನುಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂಶವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ ?
- (A) ಶಿಕ್ಷಣವು 6 ರಿಂದ 14ನೇ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು
(B) ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಮಾತೃಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು
(C) ಸರ್ಕಾರದ ಧನಸಹಾಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಯಾವುದೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವಂತಿಲ್ಲ
(D) ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ, ಐಕ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅಖಂಡತೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು

8. ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಿಸಿದ ಭಾರತದ ಮಹತ್ತರವಾದ ವ್ಯಾಪಕ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ
- (A) ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆ
(B) ನಲಿ-ಕಲಿ
(C) 'ಪಡೇ ಭಾರತ್ ಬಡೇ ಭಾರತ್' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
(D) ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ
9. ಮಗುವೊಂದು ಆಟಿಕೆಯನ್ನು ಬೀಳಿಸಿ, ಪಾಲಕರು ಎತ್ತಿ ಕೊಡುವವರೆಗೂ ಕಾದು ನಂತರ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬೀಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಆಟಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ
- (A) ಯುಕ್ತಿಯುತ ಆಟ (B) ಸಾಂಕೇತಿಕ ಆಟ
(C) ನಾಟಕೀಕರಣದ ಆಟ (D) ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಾತ್ಮಕ ಆಟ
10. ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಮವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ
- (A) ಅನುಚ್ಛೇದ 350A (B) ಅನುಚ್ಛೇದ 256
(C) ಅನುಚ್ಛೇದ 51(1) (D) ಅನುಚ್ಛೇದ 28

ಭಾಗ - II

ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಐದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉತ್ತರವು ಅರ್ಧ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮೀರದಿರಲಿ : $5 \times 2 = 10$

11. ಸಂರಚನಾವಾದಿ ತರಗತಿಯ ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
12. ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.
13. ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗುವುದೆಂದರೇನು ?
14. ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಗುರುತಿಸುವಿರಿ ? ನಾಲ್ಕು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
15. ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳೇನು ?
16. ಒಂದು ಮಗುವಿನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಆಟದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
17. ಬಹುವರ್ಗ ಬೋಧನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
18. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನದ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸೀಕರಿಸಿ.

ಭಾಗ - III

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ (a) ಮತ್ತು (b) ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉತ್ತರವು ಒಂದು ಪುಟಕ್ಕೆ ಮೀರದಂತೆ ಉತ್ತರಿಸಿ : $8 \times 5 = 40$

19. a) 'ಶಾಲೆ-ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ತಾವೇ ತಾನಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಉತ್ತಮ ಸಂವಹನ ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೌಶಲ ಬಳಸಬೇಕಾಗುವುದು.' ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

ಅಥವಾ

- b) “ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ಆಯಾಮಗಳಾದ ಬೌದ್ಧಿಕ, ದೈಹಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ವಿಕಾಸ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.” ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.
20. a) ಮಗುವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕರಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ.

ಅಥವಾ

- b) ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲಿಕಾ ಗುರಿಯು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಧನಾತ್ಮಕ ಅನನ್ಯತೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ವಿವರಿಸಿ.
21. a) ‘ತಾರುಣ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ಅವಧಿಯು ಆದರ್ಶವಾದದ ಮತ್ತು ಭೀತಿಯ ಅವಧಿ’. ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

ಅಥವಾ

- b) ‘ತಪ್ಪುಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಕಿಟಕಿಗಳು’. ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.
22. a) ಬಗೆಬಗೆಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ವಿವಿಧ ಕಲಿಕಾಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿವರಿಸಿ.

ಅಥವಾ

- b) ಸಾಂಕೇತಿಕ ಆಟ ಮತ್ತು ನಾಟಕೀಕರಣದ ಆಟವನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸೀಕರಿಸಿ.
23. a) ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗಿರುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳಾವುವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆ ನಿವಾರಿಸುವಿರಿ ?

ಅಥವಾ

- b) ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗಿರುವ ಭೌತಿಕ ತಡೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ನೀವು ಅನುಸರಿಸುವ ಐದು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.
24. a) ಬಹುವರ್ಗ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮುಂದಿರುವ ಐದು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಅಥವಾ

- b) ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಟದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
25. a) ‘ಶಾಲೆಯು ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿಗೆ ಸಂರಚಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅನುಭವ ನೀಡುವ ಔಪಚಾರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ’. ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

ಅಥವಾ

- b) ಶಾಲಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬಹು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕೊಂಡಿ ಮತ್ತು ಅವರು ಸ್ವಾವಲೋಕನ ವೃತ್ತಿಪರರಾಗಿರಬೇಕು. ಸಮರ್ಥಿಸಿ.
26. a) ಮೀಸಲಾತಿ ನೀತಿಯ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಮತ್ತು ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಅಥವಾ

- b) ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನದ ನಾಲ್ಕು ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

(English Version)**PART - I**

Four choices have been given for each of the following questions. Choose the most appropriate answer and write in the answer-book. All the questions are compulsory. 10 × 1 = 10

1. Which one of the following is not a characteristic of constructivist teaching-learning activities ?
  - (A) Problem-solving, higher order thinking skills are emphasized
  - (B) Goals and objectives are derived by the teacher alone
  - (C) Students mediate and control learning
  - (D) Exploration is a favoured approach.

2. Which of the following statements are correct about Inclusive Education ?
  - I. Every child matters and has unique need and potential
  - II. All children cannot learn
  - III. Involvement of community does not matter in ensuring Inclusive Education
  - IV. The right to education is a basic right for all children.

of these

  - (A) I and IV
  - (B) II and III
  - (C) II and IV
  - (D) I and III.

3. The term used by sociologists to denote class difference that is diversity in wealth and power is
  - (A) Cultural economic status
  - (B) Socio-political status
  - (C) Socio-economic status
  - (D) Cultural emotional status.

4. The amendment of the Constitution of India which ensures right to education for every child is
  - (A) 74th Amendment
  - (B) 75th Amendment
  - (C) 86th Amendment
  - (D) 84th Amendment.

5. An example for the achievement test is
  - (A) preparation of a model in a novel way
  - (B) portfolios
  - (C) writing a reading log
  - (D) olympiads.

6. About diversity in Schools and Inclusive Education according to NCF 2005, curriculum development and reform must
- (A) conduct special classes to backward children in learning
  - (B) provide meaningful experience for all children with an effort to move away from a textbook culture
  - (C) provide special education to gifted children
  - (D) provide quality education to rural children.
7. Which aspect is proposed in the Article 21A of the Constitution ?
- (A) Education is a fundamental right for children in the age group of 6-14 years
  - (B) Providing facilities for instruction in the mother tongue belonging to linguistic minority groups at the primary level of education
  - (C) No religious instruction shall be provided in any educational institution wholly maintained out of state funds
  - (D) To uphold and protect the sovereignty, unity and integrity of India.
8. India's flagship programme for universalization of Elementary Education by community ownership of the school system is
- (A) District Primary Education Programme
  - (B) Nali-Kali
  - (C) Padhe Bharat Badhe Bharat Programme
  - (D) Sarva Shiksha Abhiyan.
9. A child drops a toy, wait for the parent to pick it up and return it and then drops it again. This is an example for
- (A) Manipulative play
  - (B) Symbolic play
  - (C) Dramatic play
  - (D) Expressive play.
10. The Article of the Constitution which puts education in the Concurrent List is
- (A) Article 350A
  - (B) Article 256
  - (C) Article 51(1)
  - (D) Article 28.

PART – II

Answer any *five* of the following questions briefly, each answer not exceeding *half a page*. 5 × 2 = 10

- 11. Mention *four* characteristics of constructivist teaching-learning activities.
- 12. List out *four* changes in perspective in inclusive education.
- 13. What does it mean to be a professional teacher ?
- 14. Being a teacher how will you identify gifted children in your classroom ?
Mention *four* ways.

15. What are the main objectives of DPEP programme ?
16. Explain the function of play in emotional development of a child.
17. State four features of multigrade teaching.
18. Differentiate between traditional approach and inclusive approach.

PART – III

There is an alternate question for each of the following. Answer either 'a' or 'b', each answer not exceeding *one* page. 8 × 5 = 40

19. (a) School community linkages do not just happen. They require good communication and interpersonal skills on the part of teachers. Analyse the statement.

OR

- (b) "True education is a process of developing the human personality in all its dimensions — intellectual, physical, emotional, social, moral and spiritual." Analyse the statement.
20. (a) Briefly explain the role of school and community in the socialization of a child.

OR

- (b) Achieving a positive sense of identity is the goal of social learning. Explain.
21. (a) "Adolescence is a period of idealism and a dreaded age." Analyse.

OR

- (b) "Mistakes are windows to children's thinking." Analyse.
22. (a) Different learners have different speed of learning. Explain.

OR

- (b) Differentiate between symbolic play and dramatic play.
23. (a) What are the educational barriers to inclusion and how do you overcome these barriers to inclusion ?

OR

- (b) List out *five* measures that you would follow to overcome the physical barriers to inclusion.

24. (a) Write any *five* challenges before teachers in a multigrade setting and explain them.

OR

- (b) Explain the function of play in social development of children.

25. (a) “Schooling is a formal process of providing structured educational experience to every child.” Analyse the statement.

OR

- (b) “Teacher is the most crucial link in the process of schooling and need to be a reflective practitioner.” Justify the statement.

26. (a) Mention *four* benefits of the reservation policy and explain any *two*.

OR

- (b) List *four* features of Sarva Shiksha Abhiyan programme and explain any *two*.

=====